

Svátky jara - 3. díl

3. NEDĚLE – KÝCHAVÁ 7.3. 2021

Naši předci věřili, že kýchání čistí hlavu a tak užívali k tomu celou řadu rostlinných prostředků nebo šňupavého tabáku. Pozdravení při kýchání patřilo ke slušnému chování.

- Kdo v tento den 3x kýchne, bude celý rok zdrav.

Přání „Pomáhej Pán Bůh“ a „Pozdrav Tě Pán Bůh“, které dodnes přejeme kýchajícím, pochází již ze středověku, kdy se nadměrným kýcháním začínal projevovat mor.

SV. ŘEHOŘ – 12.března

Sv. Řehoř je patronem školní mládeže. Žáci se v tento den neučili a i s panem učitelem chodili po tzv. „Svatořehořské obchůzce“. Průvod žáků, kterým se říkalo „řehořské vojsko“ vedl bubeník. Jeden z žáků byl převlečený za svatého Řehoře, na sobě měl dlouhou košili, na hlavě biskupskou papírovou čepici, ornát a v ruce berli. Chlapci byli převlečeni za vojáky. Výstroj vojáčků byla jednoduchá. Na hlavách měli papírové čepice, za pasem dřevěné meče. Límce kabátů a halen pokryli červeným papírem jako výložky. Drobní žáčkové šli za anděly a průvod uzavírala děvčata ve svátečních šatech. Ta nesla košíky a ranečky do kterých byla vložena vykoledovaná nadílka. Průvod chodil od stavení ke stavení. Tam kde měli děti, byli rodiče přesvědčováni, aby posílali děti do školy.

V každém stavení vojsko spustilo píseň:

<i>1. Na svatého Řehoře
památka se činí,
každému se oznamuje,
který o tom neví.</i>	<i>4. Nejprve Boha znáti,
stvořitele svého,
v víře je vyučovati
Krista, syna jeho.</i>
<i>2. Učitele velkého,
Řehoře svatého,
dnešního dne slavnost máme,
radujme se z toho.</i>	<i>5. Jestli žáčka nemáte,
na papír nám dejte,
pro jeden groš, pro dva, pro tři
jistě neschudnete.</i>
<i>3. Kdo své dítky miluje,
vediž je k dobrému
a své syny dej do školy,
ať se učí tomu:</i>	<i>6. Budete mít odplatu
v tom nebeském ráji,
kde svatý Řehoř přebývá,
pána Boha chválí.</i>
<i>7. Pakli nám nic nedáte,
teprve uhlídáte:
všecky hrnce potlučeme,
co v polici máte,
a kosinky polámeme,
co na peci máme.</i>	

Hospodář dal většinou peněžitý dárek, hospodyně nadělovala různé potraviny např. mouku, kroupy, hrách, čočku, vejce, sušené ovoce. Z nadílky připravila paní učitelová svačinu (či oběd) pro děti. Co zbylo z nadílky, nechávala si rodina učitele jako přídavek ke svému příjmu.

V tento den se také očekával návrat ptáků z jižních krajů. Při této příležitosti se peklo pečivo v podobě ptáčků. Symbolem, že opravdu jaro už klepe na dveře, byl u nás návrat čápů a vlaštovek. Příroda ožívá a hospodáři začínali s polními a zahradními činnostmi.

*„Na svatého Řehoře, led plave do moře,
žába hubu otevře, čáp letí přes moře.“*

„Na svatého Řehoře přeletěly vlaštovičky přes moře.“

„Vlaštovičko, vítej, vítej, do chléva nám líte, lítej!“

„Na svatého Řehoře šelma sedlák, jestli nevoře.“

„ Když pluh zemi ryje, zima ještě žije.“

Foto: Radmila Tůmová